

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

บทนี้จะกล่าวถึงสาระสำคัญของวัตถุประสงค์ของการวิจัย สมมติฐานการวิจัย วิธีดำเนินการวิจัย สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ โดยมีรายละเอียดตามลำดับดังต่อไปนี้

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการปฏิบัติการณ์เทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานการณ์เทศภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง ตามทัศนะของครูผู้สอน ในด้านต่อไปนี้
  - 1.1 ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้
  - 1.2 ด้านการเรียนการสอน
  - 1.3 ด้านการจัดวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน
  - 1.4 ด้านการวัดผลและประเมินผล
  - 1.5 ด้านการประชุมอบรมทางวิชาการ

2. เพื่อศึกษาระดับพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง ตามทัศนะของครูผู้สอนในด้านต่าง ๆ ดังนี้
  - 2.1 ด้านการเตรียมการสอน
  - 2.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน
  - 2.3 ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน
  - 2.4 ด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน
  - 2.5 ด้านการวัดผลและประเมินผล
  - 2.6 ด้านการสอนซ่อมเสริม

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการณ์เทศภายในโรงเรียนกับพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา

4. เพื่อรวบรวมข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนและปัญหา อุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง

สมมติฐานการวิจัย

การนิเทศภายในโรงเรียนกับพฤติกรรมการสอนของครูมีความสัมพันธ์กันทางบวก

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ โดยมุ่งศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในโรงเรียนกับพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นข้าราชการครูที่ปฏิบัติการสอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง ปีการศึกษา 2539 จำนวน 3,414 คน จาก 260 โรงเรียน กระจายอยู่ใน 10 อำเภอ กับ 1 กิ่งอำเภอ

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้มาจากการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีคิดคำนวณจากสูตรของยามาเน่ (Taro Yamane) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 358 คน โดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ประกอบด้วย แบบสอบถาม จำนวน 2 ชุด คือ

ชุดที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานการนิเทศแบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานการนิเทศ แบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการเรียนการสอน ด้านการจัดวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านการประชุมอบรมทางวิชาการ มีจำนวน 46 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .98

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Questions) เพื่อถามถึงข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการการปฏิบัติการณ์เทคโนโลยีในโรงเรียนของผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

จุดที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา ซึ่งแบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมการสอนของครู แบ่งออกเป็น 6 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน ด้านการวัดผลและประเมินผล และด้านการสอนซ่อมเสริม มีจำนวน 57 ข้อ มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .98

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามปลายเปิด (Open Questions) เพื่อถามถึงปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอน

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปส่งและรับคืนจากสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอด้วยตนเอง จำนวนแบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด 358 ฉบับ ผู้วิจัยได้ตรวจสอบความถูกต้องของแบบสอบถามที่ได้รับคืน แล้วเลือกฉบับที่สมบูรณ์นำไปวิเคราะห์ข้อมูล ได้แบบสอบถาม จำนวน 348 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 97.21

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาทำการวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติ โดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรม SPSS/PC⁺ (Statistical Package for Social Sciences/ Personal Computer Plus)

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ระดับการปฏิบัติการณ์เทคโนโลยีในโรงเรียนของผู้บริหารหรือของผู้ที่ได้รับมอบหมาย ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านและรายข้อ ปรากฏผลดังนี้

1.1 ระดับการปฏิบัติการณ์เทคโนโลยีในโรงเรียนด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การส่งเสริมให้ครูได้ศึกษาค้นคว้าหลักสูตร

แผนการสอน คู่มือครู และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร การส่งเสริมให้มีการวางแผนจัดการเรียนการสอนก่อนเปิดเรียน การส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการสอนอย่างสม่ำเสมอ การส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับจุดหมายของหลักสูตรและความต้องการของท้องถิ่น การจัดให้มีการประเมินผลการใช้หลักสูตรเมื่อสิ้นภาคเรียนหรือสิ้นปีการศึกษา การตรวจแผนการสอนของครูอย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ส่วนการแนะนำให้ครูวิเคราะห์หลักสูตรก่อนทำการสอน และการแนะนำให้ครูจัดทำและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

1.2 ระดับการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนด้านการจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า การปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นการเสนอแนะให้ครูเลือกใช้วิธีสอนตามความเหมาะสมกับเนื้อหาวิชาและสภาพของผู้เรียน การเสนอแนะให้ครูจัดชั้นเรียนและสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียนการสอน และการกระตุ้นให้ครูมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติการสอน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

1.3 ระดับการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนด้านการจัดวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นการจัดหาหรือจัดให้มีเอกสารหลักสูตร เช่น คู่มือครู แผนการสอน แนวการใช้หลักสูตร ฯลฯ การจัดให้มีห้องศูนย์สื่อการเรียนการสอนโดยมีเจ้าหน้าที่รับผิดชอบ การส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน และการให้บริการและอำนวยความสะดวกในการจัดหาวัสดุแก่ครู เพื่อจะใช้ผลิตสื่อการเรียนการสอน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

1.4 ระดับการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนด้านการวัดผลและประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนทุกข้ออยู่ในระดับมาก ยกเว้นการส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูได้ประเมินผลนักเรียนก่อนเรียนเนื้อหาใหม่และหลังการสอนเพื่อตรวจสอบความเข้าใจของนักเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

1.5 ระดับการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนด้านการประชุมอบรมทางวิชาการ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้นการติดตามผลการปฏิบัติงานของครูหลังจากได้รับการประชุมอบรมไปแล้ว มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

2. ระดับพฤติกรรมกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการศึกษา จังหวัดพัทลุง ปีการศึกษา 2539 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน และรายข้อ ปรากฏผลดังนี้

2.1 ระดับพฤติกรรมกรรมการสอนด้านการเตรียมการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก ยกเว้นการเตรียมการสอนโดยการทำแผนการสอนอย่างละเอียด การเตรียมการสอนโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล และการเตรียมวัสดุอุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนล่วงหน้า มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง

2.2 ระดับพฤติกรรมกรรมการสอนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ทุกพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก โดยพฤติกรรมดูแลเอาใจใส่นักเรียนทุกคนในชั้นเรียนอย่างทั่วถึงมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และการเปิดโอกาสให้นักเรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอน กระตุ้นให้นักเรียนสนใจการเรียนตลอดเวลา เสริมแรงให้นักเรียนมีกำลังใจในการเรียน มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากลดลงไปตามลำดับ และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนโดยใช้สื่อการเรียนการสอนได้อย่างเหมาะสมมีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าพฤติกรรมอื่น ๆ

2.3 ระดับพฤติกรรมกรรมการสอนด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า พฤติกรรมการสอนส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นการใช้สื่อการเรียนการสอนที่มีอยู่ในโรงเรียนให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่าสูงสุด มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก

2.4 ระดับพฤติกรรมกรรมการสอนด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและให้ความช่วยเหลือตามความจำเป็น มีค่าเฉลี่ยสูงสุด และการให้ความเป็นกันเองกับนักเรียน ใช้วิธีประชาธิปไตยในการปกครองชั้นเรียน ให้นักเรียนมีส่วนร่วมในการจัดตกแต่งและดูแลรักษาห้องเรียน มีค่าเฉลี่ยสูงลดลงไปตามลำดับ ส่วนการจัดแสดงผลงานของนักเรียนมีค่าเฉลี่ยน้อยกว่าพฤติกรรมอื่น ๆ

2.5 ระดับพฤติกรรมกรรมการสอนด้านการวัดผลและประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า พฤติกรรมการสอนส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ยกเว้นพฤติกรรมการจัดให้มีการทดสอบก่อนเรียนเนื้อหาใหม่ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง โดยการลงรายการในสมุด ป.02 อย่างสม่ำเสมอ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ตรวจงานหรือแบบฝึกหัดของนักเรียนอย่างสม่ำเสมอ แจ้งผลหลังการวัดผลและประเมินผลให้นักเรียนได้รับทราบทุกครั้ง ใช้วิธีการวัดผลหลาย ๆ วิธี เช่น การสังเกต สัมภาษณ์ ตรวจผลงาน การทดสอบ ฯลฯ มีค่าเฉลี่ยสูงลดลงมาตามลำดับ

2.6 ระดับพฤติกรรมการสอนด้านการสอนซ่อมเสริม โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า พฤติกรรมการสอนส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้น การทำการสอนซ่อมเสริมโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล การติดต่อประสานงานกับผู้ปกครอง เพื่อช่วยเหลือหรือแก้ไขข้อบกพร่องของนักเรียน ใช้วิธีการสอนซ่อมเสริมหลาย ๆ วิธี เช่น สอนด้วยตนเอง นักเรียนเก่งช่วยสอน สอนโดยบัตรงาน บทเรียนโปรแกรม เป็นต้น มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก และได้บันทึกความก้าวหน้าของนักเรียนไว้เป็นหลักฐานสามารถตรวจสอบได้ มีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งน้อยกว่าพฤติกรรมอื่น ๆ

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในโรงเรียนกับพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .6695 ซึ่งมีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูง และเมื่อพิจารณาความแปรผันร่วมกันระหว่างการนิเทศภายในโรงเรียนกับพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา พบว่ามีความแปรผันร่วมกันอยู่ร้อยละ 44.82

4. ความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในโรงเรียนโดยภาพรวมกับพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา ด้านการเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน การวัดผลและประเมินผล และการสอนซ่อมเสริม มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .5901 .5994 .5886 .5474 .5980 และ .6195 เมื่อพิจารณาความแปรผันร่วมกันระหว่างการนิเทศภายในโรงเรียนกับพฤติกรรมการสอนของครู พบว่ามีความแปรผันร่วมกันอยู่ร้อยละ 34.82 35.93 34.64 29.96 35.76 และ 38.38 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในโรงเรียนกับพฤติกรรมการสอนของครูเป็นรายด้าน ปรากฏผลดังนี้

4.1 ความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในโรงเรียนด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้กับพฤติกรรมการสอนด้านการเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน การวัดผลและประเมินผล และการสอนซ่อมเสริม มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .5703 .5288 .5025 .5042 .5486 และ .5570 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาความแปรผันร่วมกันระหว่างการนิเทศภายในโรงเรียนด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้กับ

พฤติกรรมการสอนของครูในด้านต่าง ๆ พบว่ามีความแปรผันร่วมกันอยู่ร้อยละ 32.52 27.96 25.25 25.42 30.10 และ 31.02 ตามลำดับ

4.2 ความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในโรงเรียนด้านการเรียนการสอนกับพฤติกรรม การสอนของครูด้านการเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียน การสอน การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน การวัดผลและประเมินผล และการสอนซ่อมเสริม มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .4788 .5063 .5159 .4755 .4839 และ .5548 ตามลำดับ ซึ่งมีความสัมพันธ์กันใน ระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาความแปรผันร่วมกันระหว่างการนิเทศภายในโรงเรียนด้านการเรียน การสอนกับพฤติกรรมการสอนของครูในด้านต่าง ๆ มีความแปรผันร่วมกันอยู่ร้อยละ 22.92 25.63 26.62 22.61 23.42 และ 30.78 ตามลำดับ

4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในโรงเรียนด้านการจัดวัสดุประกอบหลักสูตรและ สื่อการเรียนการสอนกับพฤติกรรมการสอนของครูด้านการเตรียมการสอน การจัดกิจกรรม การเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียน การสอน การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน การวัดผลและ ประเมินผล และการสอนซ่อมเสริม มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .5612 .5636 .6390 .5231 .5453 และ .6074 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาความแปรผันร่วมกันระหว่างการนิเทศภายในโรงเรียนด้านการจัด วัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนกับพฤติกรรมการสอนของครูในด้านต่าง ๆ พบว่า มีความแปรผันร่วมกันอยู่ร้อยละ 31.49 31.76 40.83 27.36 29.74 และ 36.89 ตามลำดับ

4.4 ความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในโรงเรียนด้านการวัดผลและประเมินผลกับพฤติกรรม การสอนของครูด้านการเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียน การสอน การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน การวัดผลและประเมินผล และการสอนซ่อมเสริม มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .5616 .5846 .5235 .5083 .6133 และ .5603 ตามลำดับ เมื่อพิจารณา ความแปรผันร่วมกันระหว่างการนิเทศภายในโรงเรียนด้านการวัดผลและประเมินผลกับพฤติกรรม การสอนของครูในด้านต่าง ๆ พบว่ามีความแปรผันร่วมกันอยู่ร้อยละ 31.54 34.18 27.41 25.84 37.61 และ 31.39 ตามลำดับ

4.5 ความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในโรงเรียนด้านการประชุมอบรมทางวิชาการกับ พฤติกรรมการสอนของครูด้านการเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อ การเรียนการสอน การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน การวัดผลและประเมินผล และการสอนซ่อมเสริม

มีความสัมพันธ์กันทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .5057 .5290 .4617 .4642 .5143 และ .5154 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาความแปรผันร่วมกันระหว่างภาคนิเทศภายในโรงเรียนด้านการประชุมอบรมทางวิชาการกับพฤติกรรมการสอนของครูในด้านต่าง ๆ พบว่ามีความแปรผันร่วมกันอยู่ร้อยละ 25.57 27.98 21.32 21.55 26.45 และ 26.56 ตามลำดับ

5. ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน และปัญหา อุปสรรคในการจัดการเรียนการสอน ปรากฏผลดังนี้

5.1 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย

5.1.1 ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ครูผู้สอนได้ให้ข้อเสนอแนะให้มีการส่งเสริมให้ครูทำแผนการสอนก่อนทำการสอน และมีการตรวจแผนการสอนอย่างสม่ำเสมอ ส่งเสริมให้ครูได้ศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรและวิเคราะห์หลักสูตรก่อนทำการสอน ให้ศึกษานักเรียนและการใช้หลักสูตรให้เข้าใจเพื่อจะได้แนะนำและให้ความรู้แก่ครูได้ถูกต้อง ชัดเจน ให้ครูได้ร่วมกันจัดทำและพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นใช้ในโรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 29.89 29.89 18.39 และ 13.22 ตามลำดับ

5.1.2 ด้านการเรียนการสอน ครูผู้สอนได้ให้ข้อเสนอแนะให้มีกิจกรรมการนิเทศการเรียนการสอน สังเกตการสอน สานักการสอน และเยี่ยมชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอและมีหลักฐานการนิเทศ ควรส่งเสริมให้ครูใช้วิธีการสอนหลาย ๆ วิธีให้เหมาะสมกับเนื้อหาและจุดประสงค์ ควรจัดกิจกรรมให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจในเทคนิควิธีสอนใหม่ ๆ ควรกระตุ้นให้ครูมีความกระตือรือร้นในการสอน คิดเป็นร้อยละ 32.18 13.22 10.92 และ 10.92 ตามลำดับ

5.1.3 ด้านการจัดวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน ครูผู้สอนได้ให้ข้อเสนอแนะให้จัดวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนให้เพียงพอกับความต้องการของครู ควรจัดหาสื่อการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับเนื้อหาวิชา ควรนิเทศติดตามให้ครูผลิตและใช้สื่อการเรียนการสอน และควรมีห้องศูนย์สื่อที่เป็นระบบ มีหลักฐานการผลิต จัดเก็บ และการใช้สื่อ คิดเป็นร้อยละ 36.78 29.89 27.59 และ 14.94 ตามลำดับ

5.1.4 ด้านการวัดผลและประเมินผล ครูผู้สอนได้ให้ข้อเสนอแนะให้ส่งเสริม สนับสนุน และติดตามให้ครูวัดผลและประเมินผลอย่างสม่ำเสมอ และมีหลักฐาน ส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูมีความรู้ในภาควัดผลและประเมินผล และการสร้างเครื่องมือวัดผล ควรส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูวัดผลและประเมินผลหลายวิธี ตรงตามจุดประสงค์และเนื้อหา ควรให้ครูมีการวัดผล และ

ประเมินผลก่อนและหลังเรียน คิดเป็นร้อยละ 31.03 29.89 26.44 และ 5.17 ตามลำดับ

5.1.5 ด้านการประชุมอบรมทางวิชาการ ครูผู้สอนให้ข้อเสนอแนะให้ส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการประชุมอบรมทางวิชาการเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนให้มากขึ้นกว่าที่เป็นอยู่ ควรติดตามผลหลังจากที่ครูได้รับการอบรมไปแล้ว ควรจัดให้มีกิจกรรมการเผยแพร่ความรู้ทางวิชาการ และมีการแลกเปลี่ยนความรู้ที่ได้รับการอบรมให้ครูได้รับทราบ ควรจัดสรรงบประมาณด้านการประชุมอบรมให้มาก คิดเป็นร้อยละ 53.45 16.09 14.37 และ 8.62 ตามลำดับ

5.2 ปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอนของครู

5.2.1 ด้านการเตรียมการสอน ครูผู้สอนไม่มีเวลาเตรียมการสอนล่วงหน้า เนื่องจากมีชั่วโมงสอนมาก และมีงานพิเศษในหน้าที่หลายอย่าง ไม่ได้ศึกษาวิเคราะห์หลักสูตรและคู่มือครูก่อนสอน เตรียมการสอนไม่ต่อเนื่อง คิดเป็นร้อยละ 52.30 12.07 และ 3.45 ตามลำดับ

5.2.2 ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูผู้สอนจัดกิจกรรมได้ไม่ครบทุกชั้นตอน สอนไม่ทันตามที่หลักสูตรกำหนด เนื่องจากเวลาเรียนมีน้อย นักเรียนมีจำนวนมากและมีความแตกต่างกัน จึงจัดกิจกรรมได้ไม่ทั่วถึง ครูขาดทักษะและความรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูไม่ได้ยึดนักเรียนเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ครูขาดแหล่งความรู้ให้นักเรียนศึกษาค้นคว้า คิดเป็นร้อยละ 27.59 21.26 13.79 6.32 และ 2.87 ตามลำดับ

5.2.3 ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ครูผู้สอนเห็นว่ามีสื่อน้อย ไม่ทันสมัย และไม่ตรงกับความต้องการ ครูไม่ได้ใช้สื่อในการเรียนการสอน ครูไม่ได้ผลิตสื่อด้วยตนเอง การจัดเก็บรักษาการใช้สื่อ และการอำนวยความสะดวกในห้องศูนย์สื่อยังไม่เป็นระบบ คิดเป็นร้อยละ 50.00 22.41 21.84 และ 16.09 ตามลำดับ

5.2.4 ด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน ครูผู้สอนเห็นว่าขาดงบประมาณในการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนให้เอื้อต่อการเรียนการสอน ครูไม่ได้ตกแต่งห้องเรียน เนื่องจากไม่มีความรู้ ความชำนาญ และไม่มีเวลา สิ่งแวดล้อมและสภาพห้องเรียนไม่เหมาะสมในการจัดการเรียนการสอน คิดเป็นร้อยละ 26.44 15.52 และ 5.75 ตามลำดับ

5.2.5 ด้านการวัดผลและประเมินผล ครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจเรื่องการวัดผลและประเมินผลและการสร้างเครื่องมือวัดผล ครูยังวัดผลไม่สม่ำเสมอ ไม่ต่อเนื่อง และไม่ครอบคลุม ครูไม่ได้ทดสอบก่อนและหลังเรียน คิดเป็นร้อยละ 29.31 16.67 และ 10.92 ตามลำดับ

5.2.6 ด้านการสอนซ่อมเสริม ครูผู้สอนไม่มีเวลาสอนซ่อมเสริม สอนซ่อมเสริมไม่เป็นระบบ เนื่องจากขาดความรู้ ไม่ได้นำนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษามาใช้ สอนซ่อมเสริมเฉพาะนักเรียนที่เรียนอ่อน คิดเป็นร้อยละ 20.11 18.39 10.34 และ 3.45 ตามลำดับ

การอภิปรายผล

จากผลการวิจัยนำมาอภิปรายผลตามวัตถุประสงค์ และสมมติฐานการวิจัยได้ดังนี้

1. ระดับการปฏิบัติการณ์เทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร ปีการศึกษา 2539 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของเจเลียว คีฮิน (2530: บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา กับผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2528 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดตรัง ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนประถมศึกษา อยู่ในระดับมาก และสืบเนื่องจากนโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ, 2526 : 87-88) ที่ได้กำหนดให้ผู้บริหารโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือแม้แต่ผู้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้บริหารต้องมีหน้าที่บริหาร ควบคุม นิเทศการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานกำหนดตำแหน่งข้าราชการครูของสำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู

เมื่อพิจารณาการปฏิบัติการณ์เทศภายในโรงเรียนเป็นรายด้าน พบว่า การปฏิบัติการณ์เทศภายในโรงเรียนด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ ด้านการวัดผลและประเมินผล ด้านการประชุมอบรมทางวิชาการ อยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการเรียนการสอน และด้านการจัดวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งจะเสนอการอภิปรายเป็นรายด้าน ดังนี้

1.1 ระดับการปฏิบัติการณ์เทศภายในโรงเรียนด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของเจลิเมคักดี ชุนอกพันธ์ (2533 : 92-93) ที่ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศการสอนภายในโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่าครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติการณ์เทศการสอนภายในโรงเรียนด้านทำให้ความคุ้นเคยครูในเรื่องการนำหลักสูตรไปใช้อยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การปฏิบัติในการส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการสอนอย่างสม่ำเสมออยู่ในระดับสูงสุดซึ่งสูงกว่าการปฏิบัติในด้านอื่น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของเจลิเมคักดี ชุนอกพันธ์ ด้วยเช่นกัน ทั้งนี้ด้านที่มีการปฏิบัติในระดับต่ำกว่าด้านอื่นคือ การแนะนำให้ครูจัดทำ

และพัฒนานาหลักสูตรท้องถิ่น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของชินวรณ์ บุญเกียรติ (2530 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการปฏิบัติงานนิเทศภายในของ ผู้บริหารโรงเรียน สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยได้ รื้อเสนอแนะในการปรับปรุง การปฏิบัติงานนิเทศภายในของผู้บริหารโรงเรียนในด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ว่าควร ดำเนินการปรับปรุงและส่งเสริมให้ครูใช้หลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพของท้องถิ่นและผู้เรียน

ผลการวิจัยดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย สังกัด สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุงได้ให้ความสำคัญต่องานด้านหลักสูตรและการนำ หลักสูตรไปใช้ในระดั้มาก ทั้งนี้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของแมททอกซ์ (Mattox, 1978 : 6061-A) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา รัฐอิลลินอยส์ สหรัฐอเมริกา พบว่าผู้บริหารมีความต้องการที่จะมีความสามารถในการปฏิบัติงาน ด้านการพัฒนาหลักสูตรอยู่ในระดั้มาก นอกจากนี้ เวน (Wayne, 1980 : 1293-A) ได้ทำการวิจัย เรื่อง การรับรู้บทบาทการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะ ศึกษาบทบาทการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนในเรื่องหน้าที่ความรับผิดชอบและ ครอบข่ายของงานนิเทศและวิธีนิเทศภายใน ผลการวิจัยพบว่า งานเกี่ยวกับหลักสูตรเป็นงานใน ด้านความรับผิดชอบและครอบข่ายของงานที่มีอันดับความสำคัญสูง และเป็นงานที่ผู้บริหารใช้ เวลามากที่สุด นอกจากนี้จากกรณีที่สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง (2538 : 1-13) ได้มี นโยบายและแผนปฏิบัติการในการพัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนแก่ผู้บริหารในด้านการ ส่งเสริมและสนับสนุนการนำหลักสูตรไปใช้ จึงเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้ระดับการปฏิบัติการนิเทศ ด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้อยู่ในระดั้มากดังกล่าว

1.2 ระดับการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนด้านการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของประภาส นันท (2528 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัย เรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูเกี่ยวกับพฤติกรรมการนิเทศการศึกษาของ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในเขตการศึกษา 10 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนได้แสดงพฤติกรรมการนิเทศการศึกษาด้านการจัดระบบการเรียนการ สอนอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของเจลิมคักดี อุนอกพันธ์ (2533 : 94-95) ที่ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศการสอนภายในโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด เพชรบูรณ์ พบว่า ครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติ การนิเทศการสอนภายในโรงเรียนด้านการนิเทศการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง

นอกจากนี้ยัง สอดคล้องกับผลการวิจัยของอ่ำไพ รัตนอารีกุล (2530 : 88-89) ที่ได้ศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศการศึกษาภายในกับการสอนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ผู้บริหารมีการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนด้านการนิเทศการเรียนการสอนอยู่ในระดับ ปานกลางเช่นกัน

เมื่อพิจารณาการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนด้านการเรียนการสอน พบว่า การเสนอแนะให้ครูจัดชั้นเรียนและสร้างบรรยากาศในห้องเรียนให้สอดคล้องกับกิจกรรมการเรียน การสอน การเสนอแนะให้ครูเลือกใช้วิธีสอนตามความเหมาะสมกับเนื้อหาวิชาและสภาพของ ผู้เรียน และการกระตุ้นให้ครูมีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติการสอน มีการปฏิบัติอยู่ในระดับที่ มากกว่าด้านอื่น ๆ ซึ่งสอดคล้องกับแนวปฏิบัติของกรมวิชาการ (2525 : 11-12) ที่ได้กำหนด แนวปฏิบัติในการจัดการเรียนการสอนที่ดีสำหรับผู้บริหารไว้ สรุปได้ว่าผู้บริหารต้องจัดให้มี กระบวนการเรียนสำคัญพอๆกับเนื้อหา เน้นให้นักเรียนเป็นผู้แสดง ครูเป็นผู้ดำเนินการโดยใช้ แผนการสอน คู่มือ และสื่อการเรียนเป็นแนวทาง มุ่งส่งเสริมให้นักเรียนค้นคว้าหาความรู้ ด้วยตนเอง ส่งเสริมให้ครูใช้วิธีการสอนหลาย ๆ รูปแบบตามความเหมาะสมของเนื้อหาและ สภาพของผู้เรียน โดยที่การเชิญวิทยากรท้องถิ่นมาร่วมปรับปรุงงานวิชาการของโรงเรียนมี การปฏิบัติในระดับต่ำสุดเมื่อเทียบกับด้านอื่นทุกด้าน ทั้งนี้ เป็นเพราะการปฏิบัติในเรื่องดังกล่าว นั้น ต้องใช้เวลามากในการที่จะสร้างความเข้าใจแก่วิทยากรท้องถิ่นเกี่ยวกับงานวิชาการ เพื่อที่จะ ได้ร่วม วางแผนร่วมกันในการปรับปรุงงานวิชาการ ทั้งนี้เพราะการวางแผนดังกล่าว กว่าจะทำได้ ต้องสรุปร่วมกันเพื่อการวางแผนปรับปรุงต่อไปนั้นต้องผ่านกระบวนการหลายขั้นตอน อีกทั้ง ผู้บริหารและครูมักจะไม่เห็นเป็นเรื่องยุ่งยาก เพราะการปฏิบัติในเรื่องดังกล่าวไม่ได้มีนโยบาย หรือระเบียบให้ปฏิบัติที่แน่นอน ชัดเจน ดังนั้น การปรับปรุงงานวิชาการโดยใช้บุคลากรใน โรงเรียนจึงน่าที่จะเพียงพอ นอกจากนี้ บุคคลในท้องถิ่นที่มีคุณสมบัติเหมาะสมที่จะเป็นวิทยากร นั้นมีจำนวนน้อย

1.3 ระดับการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนด้านวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียน การสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของประภาษา นันทิโท (2528 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครูเกี่ยวกับ พฤติกรรมการนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัด ในเขตการศึกษา 10 พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนได้แสดงพฤติกรรมการนิเทศ การศึกษาด้านการจัดอุปกรณ์การสอนอยู่ในระดับปานกลาง และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ อ่ำไพ รัตนอารีกุล (2530 : 89-90) ที่ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศการศึกษา

ภายในกับการสอนของครูในโรงเรียนประถมศึกษา พบว่า ผู้บริหารมีการปฏิบัติกาาานนิเทศภายในโรงเรียนด้านการบริการและอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง และยังคงต้องกับผลการวิจัยของ เจติมศักดิ์ อุ่นอกพันธ์ (2533 : 72-73) ที่ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศการสอนภายในโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่าครูประจำชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มีความเห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติกาาานนิเทศการสอนภายในโรงเรียนด้านการบริการและอำนวยความสะดวกในการจัดการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง นอกจากนี้ก็ยังต้องกับผลการวิจัยของสุศิลา วัฒนภิเจริญ (2536 : 176) ที่ได้ศึกษาเรื่องสภาพปัญหาการปฏิบัติงานนิเทศการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกองการศึกษา มูลนิธิแห่งสภาคริสตจักรในประเทศไทย พบว่า งานด้านการใช้สื่อและผลิตสื่อการเรียนการสอนดำเนินการได้ในระดับปานกลาง จากผลการวิจัยดังกล่าวนั้น เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับงบประมาณ เมื่อพิจารณาจากงานต่าง ๆ ในโรงเรียนประถมศึกษาที่ต้องพัฒนานั้น จะเห็นได้ว่ามีหลายงานด้วยกัน และแต่ละงานนั้นก็ต้องใช้งบประมาณเป็นจำนวนมาก เมื่อจัดลำดับความสำคัญก่อนหลังในการพัฒนาปรับปรุงแล้ว งานในด้านการจัดวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน มักจะอยู่ในลำดับหลัง ๆ เพราะงบประมาณส่วนใหญ่มักจะนำไปใช้ในการพัฒนางานที่ปรากฏเป็นรูปธรรมที่ถาวรก่อน แต่ด้วยเหตุที่งานด้านการจัดวัสดุและสื่อการเรียนการสอนต้องใช้งบประมาณ และอาศัยกระบวนการผลิต จัดหา จัดเก็บ ใช้ ดูแลรักษา และประเมินผลที่เป็นระบบ ดังนั้น จากเหตุผลดังกล่าวแล้วนั้น จึงทำให้การปฏิบัติกาาานนิเทศในด้านการจัดวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง

เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การจัดหาหรือจัดให้มีเอกสารหลักสูตร เช่น คู่มือครู แผนการสอน แนวการใช้หลักสูตร ฯลฯ มีการปฏิบัติในระดับมาก ซึ่งมากกว่าข้ออื่น ๆ ที่เป็นเช่นนี้ เนื่องจากว่า การจัดให้มีเอกสารหลักสูตรดังกล่าวข้างต้นนั้นมักเป็นความรับผิดชอบของหน่วยงานระดับจังหวัดหรืออำเภอ ที่จะจัดสรรมายังโรงเรียน โดยส่วนใหญ่แล้วโรงเรียนมักจะได้รับอย่างเพียงพอ โดยไม่ต้องจัดหาเอง ดังนั้น จึงทำให้การปฏิบัติในด้านนี้อยู่ในระดับมาก และการบริการสื่อต้นแบบแก่ครูเพื่อเป็นตัวอย่างในการจัดทำสื่อการเรียนการสอน และการติดตามและประเมินผลการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูเป็นระยะ ๆ นั้นอยู่ในระดับที่ต่ำกว่าข้ออื่น ๆ ทั้งนี้ เพราะผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายไม่เห็นความสำคัญของการบริการสื่อต้นแบบแก่ครู ทั้งนี้ จากการรวบรวมปัญหาและอุปสรรคในการจัดการเรียนการสอน พบว่าครูส่วนใหญ่ไม่ได้ใช้สื่อการเรียนการสอน และไม่ได้ผลิตสื่อการเรียนการสอนเอง ดังนั้น ผู้บริหาร

หรือผู้ที่ได้รับมอบหมายจึงไม่เห็นความสำคัญของการบริการสื่อต้นแบบแก่ครู เพราะแม้จะจัดหาสื่อต้นแบบมาให้ ครูก็ไม่ได้นำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ ส่วนการติดตามและประเมินผลการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูเป็นระยะ ๆ อยู่ในระดับที่ต่ำนั้น อาจเป็นเพราะผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย ขาดการวางแผนการติดตามและประเมินผล ทั้งนี้ การวางแผนการติดตามและประเมินผลให้ประสบผลสำเร็จได้นั้น ก็ต้องมีการวางแผนการดำเนินงานในด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนอย่างเป็นระบบ เริ่มตั้งแต่การผลิต การใช้ การเก็บรักษาสื่อการเรียนการสอน และการติดตามและประเมินเป็นขั้นตอนที่ต่อเนื่องตามมา แต่จากการรวบรวมปัญหาพฤติกรรมของการสอนด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูผู้สอนจากคำถามปลายเปิด พบว่าครูผู้สอนขาดทักษะในการใช้และการผลิตสื่อ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของใจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2530 : 3) ที่ได้ศึกษาและวิเคราะห์รายงานการวิจัย 50 เรื่อง ได้ข้อค้นพบที่สอดคล้องกัน คือครูยังขาดทักษะและความเข้าใจในการใช้สื่อการสอน ดังนั้น จึงทำให้ระบบการใช้สื่อการเรียนการสอนไม่ต่อเนื่อง ขั้นตอนการติดตามผลและประเมินผลการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูเป็นระยะ ๆ จึงมีการปฏิบัติอยู่ในระดับต่ำ

1.4 ระดับการปฏิบัติกรณีศึกษาภายในโรงเรียนด้านการวัดผลและประเมินผล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของเจลิ้มศักดิ์ อุ่นอกพันธ์ (2533 : 76) ที่ได้ศึกษาเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างกรณีศึกษาการสอนภายในโรงเรียนกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีการปฏิบัติกรณีศึกษาการสอนภายในโรงเรียนด้านการประเมินผลการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร ได้ให้ความสำคัญกับงานด้านการวัดผลและประเมินผลมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุตสวาท พลานันทกุลธร (2525 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาการจัดการศึกษาภายในกลุ่มโรงเรียนของกรุงเทพมหานคร พบว่างานนิเทศการศึกษาที่ควรจัดขึ้นภายในกลุ่มโรงเรียนประถมศึกษาของกรุงเทพมหานคร เรียงตามลำดับมากไปหาน้อยในจำนวนงานทั้งหมด 5 งาน พบว่างานด้านการวัดผลและประเมินผลมีความสำคัญที่สุดเป็นอันดับแรก นอกจากนี้แมททอกซ์ (Mattox, 1978 : 6061-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ความต้องการในการปฏิบัติงานของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา รัฐอิลลินอยส์ สหรัฐอเมริกา พบว่าผู้บริหารมีความต้องการที่จะมีความสามารถในการปฏิบัติงานด้านการประเมินผลการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูประเมินผลการเรียนผู้ตาม จุดประสงค์ใน ปี.02 อย่างสม่ำเสมอและเป็นปัจจุบัน การควบคุม กำกับ และติดตามให้ครู

วัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนตามระเบียบการวัดผลและประเมินผล และการส่งเสริม และ สนับสนุนให้ครูได้ใช้วิธีการวัดผลการเรียนภาคปฏิบัติได้อย่างเหมาะสม มีการปฏิบัติที่อยู่ใน ระดับมากซึ่งสูงกว่าข้ออื่น ๆ ตามลำดับ

ในการปฏิบัติงานด้านการวัดผลและประเมินผลนั้นผู้บริหารมีบทบาทสำคัญอย่างมาก กล่าวคือ ผู้บริหารจะต้องเป็นผู้มีความรู้ความสามารถเกี่ยวกับหลักการ วิธีการ ตลอดจนระเบียบ ว่าด้วยการวัดผลและประเมินผลอย่างชัดเจน และต้องดำเนินการให้โรงเรียนมีการวัดผลและ ประเมินผลการเรียนการสอนตามระเบียบว่าด้วยการวัดผล (สำนักงานคณะกรรมการการประถม ศึกษาแห่งชาติ, 2534 : 20) และด้วยเหตุที่การวัดผลและประเมินผลเกี่ยวข้องกับระเบียบและมี แนวปฏิบัติที่ชัดเจน ผู้บริหารจึงต้องคอยดูแล กำกับ และควบคุมให้ครูผู้สอนปฏิบัติงานในด้าน ดังกล่าวให้เป็นไปตามระเบียบอย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพด้วยเช่นกัน ทั้งนี้พนัส หันนาคินทร์ (2529 : 198) ได้กล่าวถึงหน้าที่ของผู้บริหารเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผลไว้ว่า ผู้บริหารควรกำหนดนโยบายทั่วไปเกี่ยวกับการวัดผลและประเมินผล จัดหาเครื่องมือเครื่องใช้ที่ จำเป็นในการวัดผลและประเมินผล หากทางส่งเสริมให้ครูมีความรู้ความสามารถในการวัดผลและ ประเมินผล ตลอดจนจัดหาเกี่ยวกับการดำเนินการวัดผลและประเมินผลด้วยเช่นกัน จากหลักการ และระเบียบว่าด้วยการวัดผลและประเมินผลดังกล่าวข้างต้น จึงส่งผลให้การปฏิบัติการณ์เทศ ภายในโรงเรียนด้านการวัดผลและประเมินผลทั้งโดยภาพรวมและรายข้อมีการปฏิบัติอยู่ใน ระดับมาก

1.5 ระดับการปฏิบัติการณ์เทศภายในโรงเรียนด้านการประชุมอบรมทางวิชาการ โดยภาพรวม อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาแผนปฏิบัติการของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง ประจำปี 2539 (2539 : 23-30) จะเห็นได้ว่าแผนปฏิบัติการดังกล่าวมีนโยบายในการเพิ่มศักยภาพ ผู้บริหารโรงเรียนให้สามารถนิเทศภายในได้อย่างมีประสิทธิภาพ เร่งพัฒนาบุคลากรทุกระดับ ทุกประเภทให้มีความรู้ ความสามารถ เหมาะสมกับงานที่ได้รับมอบหมายอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง จากนโยบายและการดำเนินการตามนโยบายดังกล่าวนี้เอง จึงส่งผลให้การปฏิบัติการณ์เทศ ภายในโรงเรียนด้านการประชุมอบรมทางวิชาการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การจัดประชุมครูผู้สอนเพื่อร่วมวางแผนการปฏิบัติงานประจำภาคและประจำปี มี การปฏิบัติอยู่ในระดับที่มากกว่าข้ออื่น ๆ โดยการส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการประชุมอบรม ครูผู้สอนตามกลุ่มประสบการณ์ต่าง ๆ การส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูนำผลการประชุมอบรมมา พัฒนาการเรียนการสอน การส่งเสริมและสนับสนุนให้มีการประชุมร่วมกันเพื่อหาแนวทางพัฒนา ปรับปรุงการเรียนการสอน มีการปฏิบัติที่อยู่ในระดับมาก ลดลงไปตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับ

ผลการวิจัยของสุชาติ ศรีสุวรรณ (2528 : บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องการจัดการนิเทศ การศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเลย เก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการสัมภาษณ์ผู้บริหารโรงเรียนและการศึกษาเอกสารของโรงเรียนนั้น ผลการวิจัยพบว่า งานพัฒนาครูภายในโรงเรียนที่มีจำนวนโรงเรียนจัดชั้นมากที่สุดคือ การจัดให้มีการสร้างเสริมประสิทธิภาพของครู โดยผู้บริหารโรงเรียนและครูที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะ เรื่องนั้น ๆ เป็นผู้ให้ความรู้ความเข้าใจในการปฏิบัติงานแก่คณะครูด้วยการประชุมชี้แจง และยังคงสอดคล้องกับผลการวิจัยของชัดเจน ไทยแท้ (2527 : 275-278) ได้ทำการวิจัยเรื่องสภาพการจัดการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด : การศึกษาเฉพาะกรณีจังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัยพบว่า งานพัฒนาครูภายในโรงเรียนที่จัดมากที่สุดคือ การพาครูไปศึกษาดูงาน การอบรมสัมมนาเกี่ยวกับการเรียนการสอน โดยปฏิบัติตาม กระบวนการจัดดำเนินการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียน นอกจากนี้ก็ยังสอดคล้องกับ ผลการวิจัยของดกกล รุ่งโรจน์ (2529 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาวิจัยการจัดกิจกรรมการพัฒนา บุคลากรของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสมุทรปราการ พบว่า โรงเรียนส่วนใหญ่มีการกำหนดนโยบายและวัตถุประสงค์ในการพัฒนาบุคคล มีการแจ้ง และรับทราบนโยบายอย่างกว้างขวางในที่ประชุม มีการดำเนินการและการวางแผนอย่างเป็น ระบบ โดยที่การติดตามผลการปฏิบัติงานของครูหลังจากได้รับการประชุมอบรมไปแล้วมี การปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งมีการปฏิบัติน้อยกว่าข้ออื่น ๆ แสดงให้เห็นว่าในการประชุม อบรมทางวิชาการของครูผู้สอนนั้น เมื่อเสร็จสิ้นการอบรมไปแล้ว ผู้บริหารยังติดตามผล การปฏิบัติงานได้ไม่เต็มที่ การวางแผนการประเมินผลยังไม่ต่อเนื่อง ทั้งนี้ คลาร์ก (Clark, 1970 : 2767-A) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การประเมินผลและการเลือกวิธีการจัดอบรมครู โดยสอบถาม ผู้บริหารโรงเรียนโอคลาโฮมา พบว่า วิธีการจัดอบรมครูนั้นควรสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์และมี ขอบเขตที่เหมาะสม ควรมีการกำหนดเป้าหมายในการจัดพัฒนาครูในแต่ละวิธี และควรมี การวางแผนในการประเมินผลที่มีประสิทธิภาพ

2. ระดับพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษา จังหวัดพังงา ปีการศึกษา 2539 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า พฤติกรรมการสอนด้านการเตรียมการสอน ด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ด้านการจัด บรรยายภาคในชั้นเรียน ด้านการวัดผลและประเมินผล อยู่ในระดับมาก ส่วนพฤติกรรม การสอน ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน และด้านการสอนซ่อมเสริม อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งจะเสนอ

การอภิปรายเป็นรายด้าน ดังนี้

2.1 พฤติกรรมการสอนด้านการเตรียมการสอน อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของกรณีย์ เสงพานิช (2528 : 98) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 8 ตามการรับรู้ของตนเอง ในด้านการเตรียมการสอน พบว่า ครูประถมศึกษารับรู้พฤติกรรมการเตรียมการสอนของตนเองอยู่ในระดับค่อนข้างมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของวิโรจน์ เลิศพงษ์ (2530: 112-116) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนคณิตศาสตร์ของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในภาคตะวันออก พบว่า ครูที่สอนในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์มีพฤติกรรมการเตรียมการสอนอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ก็ยังคงสอดคล้องกับผลการวิจัยของโกวิท ลือภักษา (2538 : 113) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนคณิตศาสตร์ของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง ในด้านการเตรียมการสอน พบว่า ครูผู้สอนคณิตศาสตร์ในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์สูง มีพฤติกรรมการเตรียมการสอนอยู่ในระดับมาก

การเตรียมการสอนล่วงหน้าจะช่วยให้ครูผู้สอนสามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังที่มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช (2529 : 268-270) ได้กล่าวไว้ว่าการเตรียมการสอนนอกจากจะทำให้การสอนบรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว การเตรียมการสอนยังมีคุณค่าต่อการเรียนการสอนอีกด้วย ผลการวิจัยบอกถึงระดับพฤติกรรมการสอนด้านการเตรียมการสอนซึ่งอยู่ในระดับมากนั้น แสดงให้เห็นว่าครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุงได้ให้ความสำคัญต่อการเตรียมการสอน และมี การเตรียมการสอนล่วงหน้า ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาแผนปฏิบัติการของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง ประจำปี 2539 (2539 : 30) จะเห็นได้ว่าแผนปฏิบัติการดังกล่าวมีนโยบายในการพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และทักษะทางด้านวิชาชีพ โดยได้มีโครงการต่าง ๆ สอดคล้องกับนโยบาย ในด้านการพัฒนาครูผู้สอนด้านการเตรียมการสอน ได้แก่ โครงการจัดทำกำหนด การสอน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 (2539 : 81-83) โครงการพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา (2539 : 130-133) นอกจากนี้ ยังมีการสร้างเอกสารและเครื่องมือในการพัฒนาการนิเทศชุด การจัดทำแผนการสอน (สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองพัทลุง, 2538 : 1-21) เพื่อให้โรงเรียนได้ดำเนินการพัฒนาครูผู้สอนด้านการจัดทำแผนการสอน จากนโยบาย โครงการและ การดำเนินการดังกล่าว จึงส่งผลให้พฤติกรรมการสอนด้านการเตรียมการสอนของครูผู้สอน โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุงอยู่ในระดับมาก

2.2 พฤติกรรมการสอนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของกรณ์ย์ เสงพานิช (2528 : 98) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูประถมศึกษาสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 8 ตามการรับรู้ของตนเอง ในด้านการสอน พบว่า ครูประถมศึกษารับรู้พฤติกรรมการสอนของตนเองในด้านนี้โดยเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับมาก และวิโรจน์ เลิศพงษ์ (2530 : 112-116) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนคณิตศาสตร์ของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในภาคตะวันออก พบว่า ครูที่สอนในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์มีพฤติกรรมด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก และสรรเสริญ สุวรรณ (2530 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับการนำเสนอแนวทางการนิเทศการสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี พบว่า ครูภาษาอังกฤษในโรงเรียนประถมศึกษาขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก และขนาดเล็กมาก มีความรู้ ความเข้าใจในหลักสูตร ด้านวิธีการสอนและเทคนิคการสอนอยู่ในระดับมาก นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับผลการวิจัยของโกวิท ลือภิกษา (2538 : 113) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนคณิตศาสตร์ของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง ในด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน พบว่า ครูผู้สอนคณิตศาสตร์ในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์สูงและต่ำ มีพฤติกรรมด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนอยู่ในระดับมาก

ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ที่เหมาะสม เพื่อให้นักเรียนได้บรรลุพฤติกรรมทั้งด้านพุทธิพิสัย จิตพิสัย และทักษะพิสัยในระดับที่สูงขึ้นไปโดยการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน สุทิน บุญชูวงศ์, (2534 : 74) กล่าวไว้ว่า กิจกรรมการเรียนการสอน ถือว่าเป็นหัวใจของการศึกษาเพราะกิจกรรมการเรียนการสอนเป็นวิถีทางที่นำนักเรียนไปสู่จุดประสงค์ของการเรียน กิจกรรมการเรียนการสอนที่จัดให้นักเรียนมีอยู่มากมายหลายชนิด ครูควรให้ความสำคัญและทราบแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้ได้ประโยชน์ต่อการเรียนรู้ของนักเรียนให้ได้มากที่สุด เมื่อพิจารณาผลการวิจัยด้านการจัดการเรียนการสอน แสดงถึงพฤติกรรมการสอนซึ่งอยู่ในระดับมากทุกข้อนั้น แสดงให้เห็นว่าครูผู้สอนในโรงเรียนประถมศึกษาสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุงได้ให้ความสำคัญต่อการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาแผนปฏิบัติการของสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง ประจำปี 2539 (2539 : 30) จะเห็นได้ว่าแผนปฏิบัติการดังกล่าวมีนโยบายใน การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้และทักษะทางด้านวิชาชีพ โดยได้มีโครงการต่าง ๆ สอดคล้องกับนโยบาย ในด้านการพัฒนาครูผู้สอนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ได้แก่ โครงการอบรมครูผู้สอนชั้น

ประถมศึกษาปีที่ 1-6 หลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) (2539 : 73-76) โครงการพัฒนาครูสายงานผู้ปฏิบัติการสอน (2539 : 77-80) โครงการอบรมครูผู้สอนคณิตศาสตร์ และวิทยาศาสตร์ ชั้น ป.6 (2539 : 111-114) นอกจากนี้ ยังมีการสร้างเอกสารและเครื่องมือในการพัฒนาการนิเทศการพฤติกรรมการสอนที่พึงประสงค์ และชุดนิเทศการสอนที่เน้นทักษะกระบวนการ (สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเมืองพัทลุง, 2538 : 1-17, 1-5) เพื่อให้โรงเรียนได้ดำเนินการพัฒนาครูผู้สอนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน จากนโยบายโครงการและการดำเนินการดังกล่าว จึงส่งผลให้พฤติกรรมการสอนด้านการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุงอยู่ในระดับมาก

2.3 พฤติกรรมการสอนด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของวิโรจน์ เลิศพงษ์ (2530 : 112-116) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนคณิตศาสตร์ของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ พบว่า ครูที่สอนในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์และครูที่สอนในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำกว่าเกณฑ์มีพฤติกรรมด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง

การที่ครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุงมีพฤติกรรมการสอนด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนอยู่ในระดับปานกลาง เนื่องมาจากสื่อมีน้อย ไม่ทันสมัย และไม่ตรงกับความต้องการ ครูไม่ได้ใช้สื่อการเรียนการสอน ครูไม่ได้ผลิตสื่อด้วยตนเอง การจัดเก็บรักษา การใช้สื่อ และการอำนวยความสะดวกในห้องศูนย์สื่อยังไม่เป็นระบบ ขาดงบประมาณในการผลิตสื่อ และขาดความรู้ในการใช้สื่อบางชนิด ดังที่ โกวิท สื่อภิกษา (2538 : 194) ได้สรุปปัญหาในการใช้สื่อการเรียนการสอนของครูผู้สอนคณิตศาสตร์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดพัทลุง ไว้ว่า เป็นเพราะโรงเรียนขาดแคลนสื่อการเรียนการสอน และสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สุทัศน์ แดงทอง (2528 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยนาท พบว่า พฤติกรรมด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน ครูได้ปฏิบัติเป็นลำดับสุดท้าย

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการสอนด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนเป็นรายข้อ พบว่า พฤติกรรมการสอนส่วนใหญ่อยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นการใช้สื่อการเรียนการสอนได้เหมาะสมกับเนื้อหาและกิจกรรม และการใช้สื่อการเรียนการสอนที่มีอยู่ในโรงเรียนให้เกิดประโยชน์อย่างคุ้มค่าสูงสุด อยู่ในระดับมาก จากพฤติกรรมการนำสื่อการเรียนการสอนที่มีอยู่มาใช้ให้เกิดประโยชน์คุ้มค่า เหมาะสมกับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนนั้น อาจเนื่องมาจากความสะดวก

รวดเร็ว เพราะครูไม่ต้องเสียเวลาในการผลิตสื่อเหล่านั้นด้วยตัวเอง เพียงนำสื่อที่มีอยู่ไปใช้ให้เกิดประโยชน์เท่านั้น เพราะครูส่วนใหญ่มักไม่มีเวลาที่จะผลิตสื่อด้วยตนเอง และด้วยความจำกัดดังกล่าวที่ได้เสนอไปแล้ว ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุทัศน์ แดงทอง (2528 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่องพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดชัยนาท พบว่า พฤติกรรมด้านการใช้สื่อการเรียนการสอนที่ครูได้ปฏิบัติเป็นลำดับแรก คือการใช้สื่อที่มีอยู่ในโรงเรียนให้เกิดประโยชน์ และสอดคล้องกับผลการวิจัยของภรณ์ เก่งพานิช (2528 : 63) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตการศึกษา 8 ตามการรับรู้ของตนเอง ในด้านการสอน พบว่า ครูประถมศึกษาามีพฤติกรรมการใช้สื่อการสอนอย่างคุ้มค่าและประหยัด

2.4 พฤติกรรมการสอนด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของภรณ์ เก่งพานิช (2528 : 99) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ในเขตการศึกษา 8 พบว่า ตามการรับรู้ของตนเอง พบว่า ครูประถมศึกษารับรู้พฤติกรรมการสอนด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับผลการวิจัยของโกวิท ลือภิกขณา (2538 : 198) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนคณิตศาสตร์ของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง ในด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียน พบว่า ครูผู้สอนคณิตศาสตร์มีพฤติกรรมการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนอยู่ในระดับมาก จากผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุงได้ให้ความสำคัญในการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนมาก ทั้งนี้ เพราะบรรยากาศในชั้นเรียนนั้นมีผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียน ดังผลการวิจัยของวิชาดา สิงประจักษ์ผล (2536 : 231) ที่ได้ศึกษาพบว่าการจัดการที่ดีมีความสัมพันธ์โดยตรงกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน กล่าวคือ นักเรียนที่เรียนกับครูที่ทำหน้าที่เป็นผู้จัดการห้องเรียนที่มีประสิทธิภาพสามารถทำคะแนนหรือทดสอบเพื่อวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนได้สูงกว่านักเรียนที่เรียนในชั้นเรียนที่ครูจัดการให้นักเรียนมีส่วนร่วมสัมพันธ์กับบทเรียนได้น้อยกว่า และเลวิน ลิปพิท และไวท์ (Lewin, Lippitt and White, 1959 : อ้างถึงในสุพิน บุญชูวงศ์, 2534 : 152) ได้ทำการทดลองนำนักเรียน 3 กลุ่ม ให้เรียนในบรรยากาศแตกต่างกัน 3 แบบ พบว่า นักเรียนที่ให้เรียนแบบประชาธิปไตย จะมีความคิดริเริ่มชอบทำงานเป็นกลุ่ม กลุ่มเผด็จการจะมีปฏิกริยาก้าวร้าว และกลุ่มเสรี จะไม่มีระเบียบ การที่ครูผู้สอนได้เห็นความสำคัญในเรื่องการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนดังกล่าวนี้ อาจเป็นเพราะสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุงเองมีนโยบายและแผนการดำเนินการในการพัฒนาใน

ด้านนี้ ได้แก่ ชุดพัฒนาการนิเทศการจัดบรรยากาศในห้องเรียนโรงเรียนประถมศึกษา (สำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอเมืองพัทลุง, 2538 : 1-7) นอกจากนี้สำนักงานคณะกรรมการการประถม
ศึกษา แห่งชาติ (2539 : 1-31) ได้ให้ความรู้แก่ครูผู้สอนในการสร้างบรรยากาศการเรียนการสอน
ในรูปของเอกสารอีกด้วย จากงานวิจัยและเอกสารดังกล่าวข้างต้น จึงส่งผลให้ครูผู้สอนใน
โรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาในจังหวัดพัทลุง มีพฤติกรรมการสอน
ด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนอยู่ในระดับมากดังกล่าว

2.5 พฤติกรรมการสอนด้านการวัดผลและประเมินผล อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับ
ผลการวิจัยของภรณ์ งามพานิช (2528 : 98) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูประถมศึกษา
สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 8 ตามการรับรู้ของ
ตนเอง ในด้านวัดผลและประเมินผล พบว่า ครูประถมศึกษารับรู้พฤติกรรมการสอนของตนเองใน
ด้านนี้โดยเฉลี่ยรวมอยู่ในระดับค่อนข้างมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า พฤติกรรมที่อยู่ใน
ระดับมากซึ่งสูงเป็นพิเศษ คือ พฤติกรรมตรวจสอบผลงานและแบบฝึกหัดทุกครั้งไม่ค้างค้ำ
การวัดและประเมินผลการสอนทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ การตรวจบันทึกจุดประสงค์ใน
ป.02 อย่าง สม่าเสมอและเป็นปัจจุบัน และวิจารณ์ เลิศพงษ์ (2530 : 112-116) ที่ได้ศึกษา
พฤติกรรมการสอนคณิตศาสตร์ของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในโรงเรียนสังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดในภาคตะวันออก พบว่า ครูที่สอนในโรงเรียนที่มีผลสัมฤทธิ์
ทางการเรียนสูงกว่าเกณฑ์มีพฤติกรรมด้านการวัดผลและประเมินผลอยู่ในระดับมาก และครูให้
ความสำคัญต่อการวัดผลและประเมินผลเป็นลำดับแรกในจำนวนพฤติกรรมทั้ง 4 ด้าน
นอกจากนี้ผลการวิจัยของสรรเสริญ สุวรรณ (2530 : บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเกี่ยวกับ
การนำเสนอแนวทางการนิเทศการสอนภาษาอังกฤษระดับประถมศึกษา สังกัดสำนักงาน
การประถมศึกษาจังหวัดสิงห์บุรี พบว่า ครูภาษาอังกฤษในโรงเรียนประถมศึกษา ขนาดใหญ่
ขนาดกลาง ขนาดเล็ก และขนาดเล็กมาก มีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร ด้านการวัดผลและ
ประเมินผลอยู่ในระดับมาก จากพฤติกรรมการวัดผลและประเมินผลที่อยู่ในระดับมากนั้น แสดง
ว่าครูผู้สอนโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาในจังหวัดพัทลุง เห็น
ความสำคัญในการวัดผลและประเมินผล เพราะการที่ครูผู้สอนมีความรู้ ความเข้าใจในการวัดผล
และประเมินผลนั้น จะมีผลต่อการพัฒนาคุณภาพของนักเรียนไปในทางที่ดีได้ ดังที่กรมวิชาการ
(2521 : 25) ได้กล่าวไว้ว่า งานการวัดผลและประเมินผลนั้นมิใช่เป็นเพียงการสอบเท่านั้น แต่
ต้องการให้ผู้ที่ทำการวัดผลและประเมินผลนำผลที่ได้ไปพิจารณาปรับปรุงการเรียนการสอน
ของตน นอกจากนี้แล้วยังเป็นการทดสอบว่านักเรียนที่สอนไปแล้วนั้นมีประสิทธิภาพในลักษณะ

คิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น มีวินัย และนำสิ่งที่เรียนรู้ไปใช้ในชีวิตประจำวันได้มากน้อยเพียงใด นอกจากนี้ วรสุดา บุญใจไวโรจน์ (2526 : 254-255) กล่าวถึง จุดมุ่งหมายของการวัดผลและประเมินผลว่า ใช่เป็นเพียงกระบวนการที่ช่วยให้ผู้สอนทราบว่าผู้เรียนสอบได้หรือตกหรือได้ก็เปอร์เซ็นต์เท่านั้น แต่เป็นกระบวนการที่ควบคู่ไปกับการศึกษา อบรม และพัฒนาความเจริญงอกงามให้เกิดขึ้นในตัว ผู้เรียน

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมกรรมการวัดผลและประเมินผลเป็นรายข้อ พบว่า ทุกพฤติกรรมอยู่ในระดับมาก ยกเว้นพฤติกรรมการจัดให้มีการทดสอบก่อนเรียนเนื้อหาใหม่ อยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ เมื่อรวบรวมปัญหาและอุปสรรคในด้านการวัดผลและประเมินผลจากคำถามปลายเปิดแล้ว นำที่จะสรุปสาเหตุของการที่ครูมีพฤติกรรมทดสอบก่อนเรียนเนื้อหาใหม่อยู่ในระดับปานกลางว่า อาจเนื่องจากครูไม่มีความรู้ในเรื่องการวัดผลและประเมินผลและการสร้างเครื่องมือวัดผล ขาดความเข้าใจในเรื่องการทดสอบก่อนเรียน จึงทำให้ครูวัดผลไม่สม่ำเสมอ ไม่ต่อเนื่อง และไม่ครอบคลุม อีกทั้ง เพราะผู้บริหารไม่เห็นความสำคัญของการทดสอบก่อนเรียน จึงไม่ได้ติดตามผล และแนะนำให้ครูเห็นถึงประโยชน์ในเรื่องดังกล่าว จึงทำให้ครูผู้สอนไม่เห็นคุณค่าและความสำคัญของการทดสอบก่อนเรียน นอกจากนี้ ครูผู้สอนอาจขาดเครื่องมือ หรือไม่ได้สร้างเครื่องมือวัดผลเพื่อใช้ทดสอบก่อนเรียน

2.6 พฤติกรรมการสอนด้านการสอนซ่อมเสริม อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของโกวิท ลือกิจนา (2538 : 205) ที่ได้ศึกษาพฤติกรรมการสอนคณิตศาสตร์ของครูชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง ในด้านการสอนซ่อมเสริมพบว่า ครูผู้สอนคณิตศาสตร์มีพฤติกรรมการสอนซ่อมเสริมอยู่ในระดับปานกลาง ทั้งนี้ เมื่อพิจารณาถึงปัญหาและอุปสรรคในด้านการสอนซ่อมเสริมจากคำถามปลายเปิดแล้ว สรุปว่าสาเหตุการที่ครูมีพฤติกรรมการสอนซ่อมเสริมอยู่ในระดับปานกลาง คือ ครูไม่มีเวลาสอนซ่อมเสริม สอนซ่อมเสริมไม่เป็นระบบ เนื่องจากขาดความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของสุเชาว์ อี๋วงศ์ (2537 : 49) ที่ได้ศึกษาผลของการสอนซ่อมเสริมโดยใช้บทเรียนโปรแกรมที่มีต่อผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาคณิตศาสตร์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 พบว่า ปัญหาในการสอนซ่อมเสริม คือครูไม่มีเวลาเนื่องจากมีหน้าที่อื่นมากนอกเหนือจากการสอน นอกจากนี้ วิรุทธิ์ โภคาพันธ์ (2537 : 22) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาในการปฏิบัติตามแนวคำเนิการของหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดภูเก็ต พบว่า ครูผู้สอนขาดความรู้ความเข้าใจ และไม่ตระหนักถึงความสำคัญของการสอนซ่อมเสริม

เมื่อพิจารณาพฤติกรรมการสอนซ่อมเสริมเป็นรายชื่อ พบว่า พฤติกรรมทำการสอนซ่อมเสริมโดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล อยู่ในระดับมากกว่าพฤติกรรมอื่น ๆ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะครูผู้สอนส่วนใหญ่จะมีความเข้าใจในหลักการสอน และจิตวิทยาการสอน ซึ่งเป็นวิชาพื้นฐานในสายการศึกษาที่ครูส่วนใหญ่ได้เคยศึกษามาแล้ว ตลอดจนการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นความแตกต่างระหว่างบุคคล ตามหลักสูตรใหม่ ซึ่งต้องคำนึงถึงวัย และวุฒิภาวะของนักเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2534 : 18)

3. ความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในโรงเรียนกับพฤติกรรมการสอนของครูโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุง มีความสัมพันธ์กันทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .001 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) เท่ากับ .6695 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งโดยภาพรวมและรายด้าน แสดงว่าการปฏิบัติการณ์เทศภายในโรงเรียนด้านหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การจัดวัสดุและสื่อการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล และการประชุมอบรมทางวิชาการมีความสำคัญที่จะช่วยให้ครูมีพฤติกรรมการสอนให้ดีขึ้นได้ในด้านการเตรียมการสอน การจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การใช้สื่อการเรียนการสอน การจัดบรรยากาศในชั้นเรียน การวัดผลและประเมินผล และการสอนซ่อมเสริม ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของสจ๊วต อุทรานันท์ (2530 : 200) ว่าการนิเทศภายในเป็นกระบวนการในการพัฒนาคุณภาพการทำงานของครู และบุคลากรภายในโรงเรียน เพื่อให้ได้มาซึ่งสัมฤทธิ์ผลสูงสุดในการเรียนของนักเรียน เช่นเดียวกันกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2529 : 8) ที่เห็นว่าการนิเทศภายในโรงเรียนจะช่วยปรับปรุงประสิทธิภาพการเรียนการสอนให้ดีขึ้นเป็นการเพิ่มพลังการปฏิบัติงานของครู รวมทั้งให้ครูมีความก้าวหน้าในวิชาชีพ และผลสุดท้ายคือ การศึกษาของเด็กก้าวหน้าไปอย่างมีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ แฮร์ริส (Harris, 1975 : 10-11) คราจิวิสกี้ มาร์ติน และวาลเดิน (Krajewski, Martin and Walden, 1983 : 97) ต่างก็มีความเห็นสอดคล้องกันว่าการนิเทศภายในโรงเรียนจะช่วยปรับปรุง กระบวนการเรียนการสอน และช่วยเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนของครูให้เหมาะสมยิ่งขึ้น โดยมุ่งให้เกิดประสิทธิภาพในด้านการเรียนการสอนเป็นสำคัญ

กระบวนการนิเทศ เป็นปัจจัยที่สำคัญที่จะช่วยสนับสนุนให้กระบวนการบริหาร และกระบวนการจัดการเรียนการสอนประสบความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายได้ ทั้งนี้ เพราะการพัฒนาคุณภาพการศึกษาระดับประถมศึกษาจำเป็นต้องอาศัยกระบวนการสำคัญสามประการ คือ กระบวนการบริหาร กระบวนการจัดการเรียนการสอน และกระบวนการนิเทศการศึกษา โดยจะ

ต้องกระทำพร้อม ๆ กันไปทั้งสามกระบวนการ (สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพิจิตร, 2537 : 35) นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2532 : 19) กล่าวไว้ว่า การนิเทศอย่างเป็นระบบเป็นมาตรการหนึ่งที่จะนำไปสู่ผลของการเรียนสูงขึ้น ทำงานโดยผ่านคน และทำงานอย่างพัฒนาคน และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534 : 3) ได้วิเคราะห์สาเหตุของตัวครูที่ส่งผลต่อคุณภาพศึกษา พบว่าครูผู้สอนส่วนใหญ่ยังมีปัญหาในการปฏิบัติหน้าที่ โดยเฉพาะการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหน้าที่โดยตรงของผู้บริหารโรงเรียนที่จะต้องหาวิธีการแก้ไข ปรับปรุง และพัฒนาให้ครูมีความรู้ความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพ วิธีการที่จะช่วยแก้ปัญหาดังกล่าวได้ก็คือ การนิเทศภายในโรงเรียน เพราะการนิเทศภายในโรงเรียนเป็นกระบวนการที่ช่วยให้การจัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพ ส่วนสังด์ อุทรานันท์ (2531 : 24) ได้ศึกษาสังเคราะห์งานวิจัยทางการนิเทศการศึกษาในประเทศไทย ในส่วนที่เกี่ยวกับการปฏิบัติงานนิเทศบุคลากรประจำการ พบว่า ผลที่เกิดขึ้นจากโครงการการนิเทศการศึกษาภายในโรงเรียนจะได้แก่ ครูได้พัฒนาประสิทธิภาพการเรียนการสอนให้สูงขึ้น มีความร่วมมือร่วมใจในการปฏิบัติงานกลุ่มมากขึ้น มีความมั่นใจในตนเอง ช่วยเหลือ ตัวเองในการจัดการเรียนการสอน มีความสามัคคีและประสานสัมพันธ์กันมากขึ้น สุจินดา จันทร์วงษ์ (2531 : 89-92) ได้ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนกลุ่มทักษะภาษาไทยและคณิตศาสตร์ของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดสตูล พบว่า ครูที่ได้รับการบริการด้านการนิเทศการศึกษามากหรือน้อยก็จะมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนภาษาไทยสูงหรือต่ำด้วย นอกจากนี้ชูจิตต์ พิทักษ์ผล (2533 : 34-36) ได้ศึกษาการพัฒนาการเรียนการสอนโดยใช้การนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียนของโรงเรียนศึกษานารี พบว่าในด้านการพัฒนาครูนั้น หลังจากพัฒนาแล้วครูจะทำงานร่วมกันอย่างดีมีประสิทธิภาพ ครูทุกหมวดวิชาได้ผลิตนวัตกรรมขึ้น และขั้นตอนของการผลิตนวัตกรรมนั้นเป็นไปตามหลักการการนิเทศงานวิชาการภายในโรงเรียน ครูมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมการสอนอย่างเห็นได้ชัด ครูมีขวัญกำลังใจขึ้นในทุกด้าน ทั้งครูรุ่นอาวุโส รุ่นกลาง และรุ่นอาวุโสสูง ส่วนในด้านพัฒนาเด็กเรียนนั้น พบว่า ทุกระดับชั้นมีความพอใจในการสอนของครู และมีการพัฒนาอย่างเห็นได้ชัดเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ ปีที่ 6 นอกจากนี้ มีการพัฒนาอย่างเห็นได้ชัดเกี่ยวกับการคิดและการแก้ปัญหาในนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 และ 6 และผลการวิจัยของหน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดภูเก็ต (2535 : 75) ที่ได้ทำการทดลองใช้รูปแบบการนิเทศเพื่อพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาในกลุ่มโรงเรียน พบว่า กลุ่มโรงเรียนที่อยู่ในโครงการทดลองมีแนวโน้มของความก้าวหน้าของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

เฉลี่ยสูงกว่ากลุ่มโรงเรียนที่อยู่นอกโครงการ ทั้งนี้ ปัจจัยด้านความเอาใจใส่ของครูผู้สอน การนิเทศภายในในของผู้บริหารโรงเรียนเป็นปัจจัยที่ช่วยสนับสนุนให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ นักเรียนสูงขึ้น

จากคำกล่าวและแนวคิดของนักการศึกษาและหน่วยงานทางการศึกษา ตลอดจนผลงาน การวิจัยดังกล่าวข้างต้นนั้น สรุปได้ว่ากรณีศึกษาภายในโรงเรียนนั้นได้กระทำกับครูผู้สอนโดยตรง เพื่อให้ครูผู้สอนได้เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในการสอน การทำงานในหน้าที่ให้ดีขึ้น โดยเป้าหมาย สำคัญที่หวังผลให้เกิดขึ้น นั่นก็คือ ส่งผลต่อคุณภาพของนักเรียน

เมื่อพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ (r) ระหว่างกรณีศึกษาภายในโรงเรียนกับ พฤติกรรมการสอนของครู พบว่า มีค่าเท่ากับ .6695 ซึ่งมีความสัมพันธ์กันในระดับค่อนข้างสูง โดยมีความแปรผันร่วมกันอยู่ร้อยละ 44.82 ทั้งนี้ เป็นเพราะผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้ รับผิดชอบงานกรณีศึกษาภายในโรงเรียนได้ปฏิบัติตามกรณีศึกษาภายในอยู่ในระดับมาก เนื่องจาก นโยบายของสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ, 2526 : 87-88) ที่ได้กำหนดให้ผู้บริหารโรงเรียน ไม่ว่าจะเป็นครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ ผู้อำนวยการโรงเรียนหรือแม้แต่ผู้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยผู้บริหารต้องมีหน้าที่บริหาร ควบคุม นิเทศการศึกษาตามที่กำหนดไว้ในมาตรฐานกำหนดตำแหน่งข้าราชการครูของ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครู ทั้งนี้ ในการดำเนินงานกรณีศึกษานี้ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534 : 30) ได้กำหนดให้ผู้บริหารต้องมี บทบาทหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย วัตถุประสงค์ และวางแผนงานของโรงเรียน กำกับ ติดตาม และนิเทศงานวิชาการอย่างมีระบบ จัดหาหลักสูตร และเอกสารหลักสูตรให้เพียงพอตามสภาพ ของโรงเรียน จัดให้ครูผลิต จัดหาสื่อการเรียน และดูแลให้ครูนำไปใช้ประกอบการสอน จัดให้มี มุมหนังสือหรือห้องสมุดให้เหมาะสมตามสภาพของโรงเรียน ให้โรงเรียนมีการวัดผลและ ประเมินผลการเรียนการสอนตามระเบียบว่าด้วยการวัดผล และส่งเสริมและนำเทคนิควิธีการ ใหม่ ๆ ที่เหมาะสมมาใช้ดำเนินงานวิชาการในโรงเรียน นอกจากนี้ สำนักงานคณะกรรมการ การประถมศึกษาแห่งชาติ (2535 : 1-5) ได้กำหนดนโยบายและแนวทางดำเนินการในกรณีศึกษา ภายในโรงเรียน ประจำปีงบประมาณ 2535-2539 ในระดับต่าง ๆ ไว้ กล่าวคือ สำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดต้องรับนโยบายจากสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ดำเนินการและพัฒนา นโยบายให้เหมาะสมกับสภาพการดำเนินงานในระดับจังหวัด วางแผน โครงการที่จะดำเนินการ ภายในพื้นที่ที่รับผิดชอบร่วมกับสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/ กิ่งอำเภอ ระยะ 5 ปี และเสนอของบประมาณสนับสนุนการดำเนินงาน พัฒนาผู้บริหารโรงเรียน

ผู้ที่ทำหน้าที่นิเทศในระดับโรงเรียน ศึกษานิเทศก์อำเภอ และศึกษานิเทศก์จังหวัด จัดหาสื่อ เครื่องมือและคู่มือดำเนินงานสำหรับสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ และโรงเรียน เผยแพร่ผลงานของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ที่สามารถดำเนินการได้บรรลุ วัตถุประสงค์และเป้าหมายของโครงการ ติดตาม ควบคุม กำกับ การดำเนินการของสำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ นิเทศการดำเนินการของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/ กิ่งอำเภอ ประเมินผลและจัดทำรายงานความก้าวหน้าและผลการดำเนินงาน ทั้งนี้ สำนักงานการ ประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอต้องรับนโยบายจากสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดมา ดำเนินการโดยวางแผนระยะ 5 ปี ร่วมกับโรงเรียนประถมศึกษาในพื้นที่ที่รับผิดชอบ พัฒนา ผู้บริหารโรงเรียนและทำหน้าที่นิเทศในระดับโรงเรียน จัดหาสื่อ เครื่องมือ และคู่มือ ดำเนินการ สำหรับโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัด เผยแพร่ผลงานของโรงเรียนที่ประสบผลใน การจัด กิจกรรมนิเทศภายในโรงเรียน ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้นิเทศได้มีโอกาส ศึกษาดูงานของโรงเรียนที่ประสบผล ติดตาม ควบคุม กำกับ การจัดกิจกรรมนิเทศภายใน โรงเรียนประถมศึกษาในสังกัด นิเทศการดำเนินการของโรงเรียนประถมศึกษาในสังกัด ประเมินผลและจัดทำรายงานความก้าวหน้าและผลการดำเนินงาน โดยที่โรงเรียนต้องรับนโยบาย เรื่องการจัดกิจกรรมนิเทศภายในโรงเรียนมาวางแผนดำเนินการ โดยกำหนดเป้าหมาย การดำเนินการร่วมกับสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ /กิ่งอำเภอ ดำเนินการจัดกิจกรรมนิเทศ และพัฒนาให้บรรลุเป้าหมายภายในเวลาที่กำหนดไว้ ประเมินผลและรายงาน จากนโยบาย เกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนในระดับต่าง ๆ ดังกล่าว จึงส่งผลให้มีการปฏิบัติในรูปของ แผนงาน โครงการ ตลอดจนแผนปฏิบัติการต่าง ๆ จึงส่งผลให้การปฏิบัติกิจกรรมนิเทศภายใน โรงเรียนของผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดพัทลุงอยู่ ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของเจสสิว ดียีน (2530: บทคัดย่อ) ที่ได้ทำการวิจัย เรื่องการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติงานวิชาการของ ผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา กับผลการประเมินคุณภาพนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2528 สังกัดสำนักงาน การประถมศึกษาจังหวัดตรัง ผลการวิจัยพบว่า การปฏิบัติงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ประถมศึกษาอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิจัย พบว่า ระดับการปฏิบัติการณ์เทศภายในโรงเรียนรองผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย ในด้านการเรียนการสอน และด้านการจัดวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานการนิเทศภายในโรงเรียนควรเพิ่มพฤติกรรมกรปฏิบัติงานทั้ง 2 ด้านดังกล่าวให้มากขึ้น อาจจะทำเนิการในรูปรองคณะกรรมการวิชาการตามโครงการ แผนปฏิบัติการ รวมทั้งการใช้กิจกรรมที่หลากหลาย แล้วดำเนินการตามโครงการที่ได้วางไว้ นั้นอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง นอกจากนี้ศึกษานิเทศก์ หรือผู้ที่รับผิดชอบเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียนในระดับจังหวัด และระดับอำเภอ ก็ควรจะกำหนดนโยบายในรูปรองโครงการ แผนงาน แผนปฏิบัติการต่าง ๆ ที่ส่งเสริมสนับสนุนการนิเทศภายในโรงเรียนทั้ง 2 ด้านดังกล่าวด้วย เพื่อให้โรงเรียนได้ดำเนินการสนองนโยบาย โครงการ แผนงาน แผนปฏิบัติการต่าง ๆ นั้น ซึ่งจะช่วยให้การปฏิบัติงานทั้ง 2 ด้าน คือ ด้านการเรียนการสอน และด้านการจัดวัสดุประกอบหลักสูตรและสื่อการเรียนการสอน มีระดับการปฏิบัติที่ดีขึ้นต่อไป

1.2 ผลการวิจัย พบว่า ครูผู้สอนมีพฤติกรรมการสอนด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน และด้านการสอนซ่อมเสริมอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ครูผู้สอนควรเพิ่มพฤติกรรมการใช้สื่อการเรียนการสอนและการสอนซ่อมเสริมให้อยู่ในระดับที่ดีขึ้น จากคำถามปลายเปิด พบสาเหตุว่าครูผู้สอนไม่มีเวลา ไม่มีระบบที่แน่นอน และขาดความรู้ในการสอนซ่อมเสริม ดังนั้น ผู้บริหาร และศึกษานิเทศก์ จะต้องให้การส่งเสริม สนับสนุน และการแนะนำ ในลักษณะต่าง ๆ เช่น การนิเทศ การประชุมอบรม การจัดโครงการแผนปฏิบัติการ และวางแผนการดำเนินการให้เป็นระบบ เพื่อให้พฤติกรรมทั้ง 2 ด้านดังกล่าว อยู่ในระดับที่ดีขึ้น

1.3 ผลการวิจัย พบว่า พฤติกรรมการวัดผลและประเมินผลของครูอยู่ในระดับมากทุกข้อ ยกเว้นการทดสอบก่อนเรียนเนื้อหาใหม่อยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้น ครูผู้สอนควรเพิ่มพฤติกรรมการทดสอบก่อนเรียนเนื้อหาใหม่ให้อยู่ในระดับที่สูงขึ้น จากการรวบรวมปัญหาและอุปสรรคในด้านการวัดผลและประเมินผลจากคำถามปลายเปิด พบสาเหตุว่าครูไม่มีความรู้ในเรื่องการวัดผลและประเมินผลและการสร้างเครื่องมือวัดผล ขาดความเข้าใจในเรื่องการทดสอบก่อนเรียน จึงทำให้ครูวัดผลไม่สม่ำเสมอ ไม่ต่อเนื่อง และไม่ครอบคลุม ดังนั้น ผู้บริหารและศึกษานิเทศก์จะต้องส่งเสริม สนับสนุน และแนะนำให้ครูเห็นคุณค่าและความสำคัญของการทดสอบก่อนเรียน

ตลอดจนติดตามผลในเรื่องดังกล่าวอย่างสม่ำเสมอ เป็นระบบ ในรูปของกิจกรรมต่าง ๆ เช่น การประชุมอบรม การวางแผนปฏิบัติการ

1.4 ผลการวิจัย พบว่า การนิเทศภายในโรงเรียนกับพฤติกรรมการสอนของครูในด้านการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนมีความแปรผันร่วมกันน้อยกว่าพฤติกรรมการสอนด้านอื่น ดังนั้น ผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย ตลอดจนศึกษานิเทศก์ควรให้ความสนใจในด้านนี้ เพื่อส่งเสริมสนับสนุน ปรับปรุงให้ผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายได้พัฒนาการนิเทศภายในโรงเรียนให้ส่งผลกระทบต่อการจัดบรรยากาศในชั้นเรียนอย่างมีประสิทธิภาพ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนโดยใช้ตัวแปรงานวิชาการ 5 งานนี้กับพฤติกรรมการสอนของครูโดยแยกเป็นกลุ่มประสบการณ์

2.2 ควรเพิ่มตัวแปรในการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนรองงานวิชาการอีก 4 ตัวแปร ซึ่งผู้วิจัยไม่ได้ศึกษา คือ งานการดำเนินการเกี่ยวกับห้องสมุด งานการนิเทศการศึกษา งานการวางแผนและกำหนดวิธีการดำเนินงาน และงานการส่งเสริมการสอน

2.3 ควรศึกษาเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนในงานอื่น ๆ ได้แก่ งานบุคลากร งานกิจการนักเรียน งานอาคารสถานที่ ฯลฯ กับพฤติกรรมการสอนของครู โดยรวมหรือเป็นรายกลุ่มประสบการณ์

2.4 ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการนิเทศภายในโรงเรียนกับพฤติกรรมการสอนของครูตามทัศนะของผู้บริหารโรงเรียนหรือผู้ที่ได้รับมอบหมายให้รับผิดชอบงานการนิเทศภายในโรงเรียน

2.5 ควรศึกษาการปฏิบัติการนิเทศภายในโรงเรียนของผู้บริหารหรือผู้ที่ได้รับมอบหมาย โดยวิธีการอื่นด้วย เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การศึกษาหลักฐาน เอกสารต่าง ๆ

2.6 ควรศึกษาพฤติกรรมการสอนของครูผู้สอน โดยวิธีการอื่นด้วย เช่น การสังเกต การสัมภาษณ์ การศึกษาเอกสาร หลักฐานต่าง ๆ